

ZELENÉ HOSPODÁRSTVO

SMEROM K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je vývoj v produktivite zdrojov?

Produktivita zdrojov v hospodárstve SR v roku 2018 dosiahla hodnotu 1,15 eur/kg. Oproti roku 2005 sa zvýšila o 60,8 %, ale aj napriek tomuto rastu SR výrazne zaostáva za priemernou produktivitou zdrojov v EÚ.

Dochádza k znižovaniu produkcie odpadov?

Z dlhodobejšieho hľadiska (porovnanie rokov 2005 - 2019) došlo k nárastu množstva vyprodukovaných odpadov napriek tomu, že v roku 2019 došlo oproti roku 2018 k nepatrnému poklesu ich množstva o 0,5 %. Pokračoval trend dlhodobého i medziročného nárastu množstva komunálnych odpadov (KO). V roku 2019 vzniklo v SR takmer 434 kg KO na obyvateľa, v porovnaní s krajinami EÚ je produkcia KO na obyvateľa pod priemernou úrovňou.

Klesá podiel odpadov zneškodňovaných skládkovaním?

Dlhodobo pretrváva negatívny vysoký podiel skládkovania odpadov na celkovom nakladaní s odpadmi (23,1 % u odpadov celkom a 50,6 % u komunálnych odpadov).

Plní SR ciele vyplývajúce z predpisov EÚ, resp. národné ciele?

Cieľ zvýšiť recykláciu KO odpadov na 50 % do roku 2020 (pre ďalšie roky sú stanovené ešte prísnejšie ciele) sa

s najväčšou pravdepodobnosťou nepodarí naplniť aj napriek pokračujúcemu rastu miery recyklácie. Rovnako v prípade cieľa množstva KO ukladaného na skládku (do roku 2035 skládkovať 25 % KO alebo menej), je jeho splnenie ohrozené. Ako neuspokojivú možno hodnotiť aj oblasť triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

V roku 2019 bolo zozbieraných 6,6 kg/obyvateľa odpadov z elektrických a elektronických zariadení. SR splnila v roku 2019 cieľ zberu elektroodpadov. SR splnila v roku 2019 limity miery zhodnocovania a miery recyklácie jednotlivých kategórií elektroodpadov.

Podiel opätovného použitia častí starých vozidiel a recyklácie starých vozidiel SR dosiahla a splnila tak predpísaný limit. Miera opätovného použitia a zhodnocovania starých vozidiel bola dosiahnutá v roku 2019 na úrovni 97,1 %.

Napriek nárastu celkového množstva odpadov z obalov, miera ich recyklácie narástla a darí sa plniť cieľ. V prípade konkrétnych materiálov odpadov z obalov sú minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 u väčšiny z nich plnené už v súčasnosti.

V roku 2019 bolo vyzbieraných 890,7 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje 52,61 % podiel zberu. SR tak limit stanovený príslušnou smernicou ES splnila.

MATERIÁLOVÁ NÁROČNOSŤ HOSPODÁRSTVA

Materiálové toky

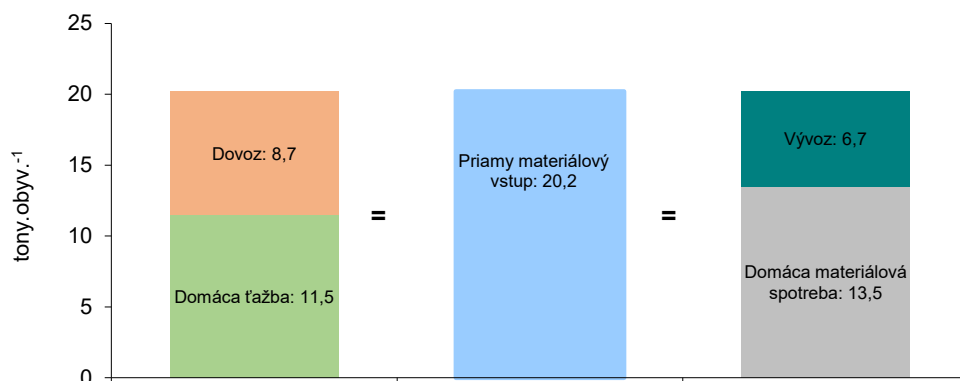
Účet materiálových tokov kvantifikuje celkové nároky ekonomického systému na materiály. V rámci tohto účtu sa sleduje výmena materiálových tokov medzi národným hospodárstvom a životným prostredím – ťažba materiálov na vstupnej strane a odpadové toky, emisie na výstupnej strane a tokov medzi národným hospodárstvom a inými hospodárstvami – zahraničný obchod (dovoz a vývoz).

Domáca ťažba (nerastné suroviny a biomasa) plus dovoz predstavuje **priamy materiálový vstup** do hospodárstva. Celkové množstvo materiálov, ktoré sú priamo použité v rámci národného hospodárstva sleduje **domáca materiá-**

lová spotreba, ktorá sa vypočíta ako priamy materiálový vstup mínus vývoz.

Pre SR domáca ťažba predstavovala v roku 2018 11,5 ton na obyvateľa, pričom priemerná hodnota v rámci EÚ bola 11,3 ton na obyvateľa. Dovoz tovarov predstavoval 8,7 ton na obyvateľa. Priamy materiálový vstup (DMI) bol teda v SR v roku 2018 20,2 ton na obyvateľa (priemerná hodnota v rámci štátov EÚ bola 14,8 tony na obyvateľa). Domáca materiálová spotreba (DMC) predstavovala 13,5 ton na obyvateľa, čo zodpovedá priemeru na obyvateľa EÚ v roku 2018.

Graf 096 I Množstvo dostupných materiálov a ich využitie (2018)

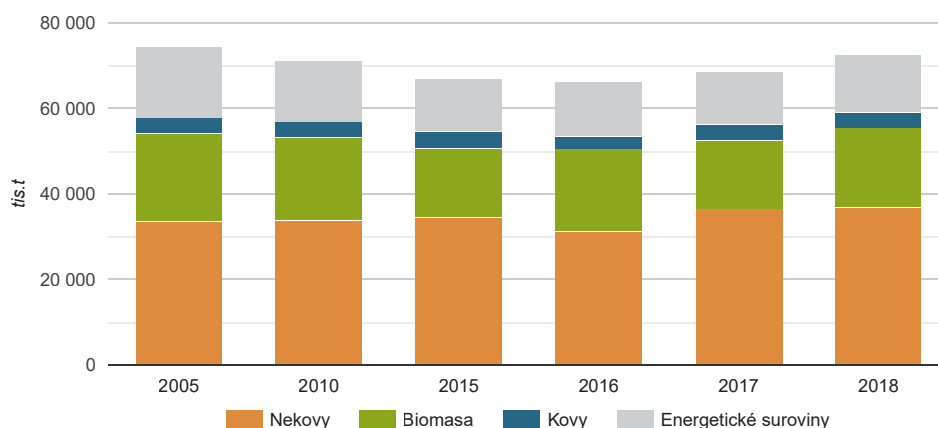

Zdroj: Eurostat

DMC v SR v roku 2018 dosiahla hodnotu 73 512 tis. t a z najväčšej časti (50,8 %) ju tvorili nekovové nerastné suroviny, nasledovala biomasa s 25,7 %, energetické suroviny (18,2 %

a kovové nerasty (5,3 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástla o 5,7 % a oproti roku 2005 poklesla o cca 2 %.

Graf 097 I Vývoj domácej materiálovej spotreby podľa skupín materiálov

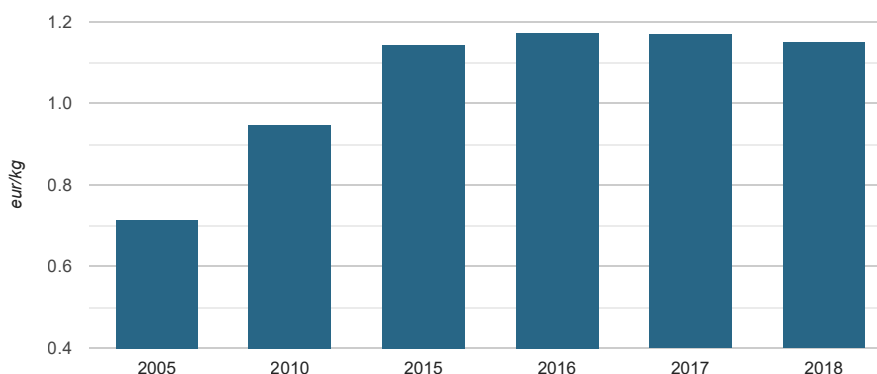
Zdroj: Eurostat

Produktivita zdrojov

V roku 2018 produktivita zdrojov (HDP/DMC) v hospodárstve SR predstavovala 1,15 eur/kg. Oproti roku 2005, keď jej hodnota bola 0,72 eur/kg, sa zvýšila o 60,8 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenala pokles o 1,7 %.

Ale aj napriek tomuto rastu SR výrazne zaostáva za priemernou produktivitou zdrojov v krajinách EÚ, ktorá v roku 2018 dosiahla hodnotu 2,1 eur/kg.

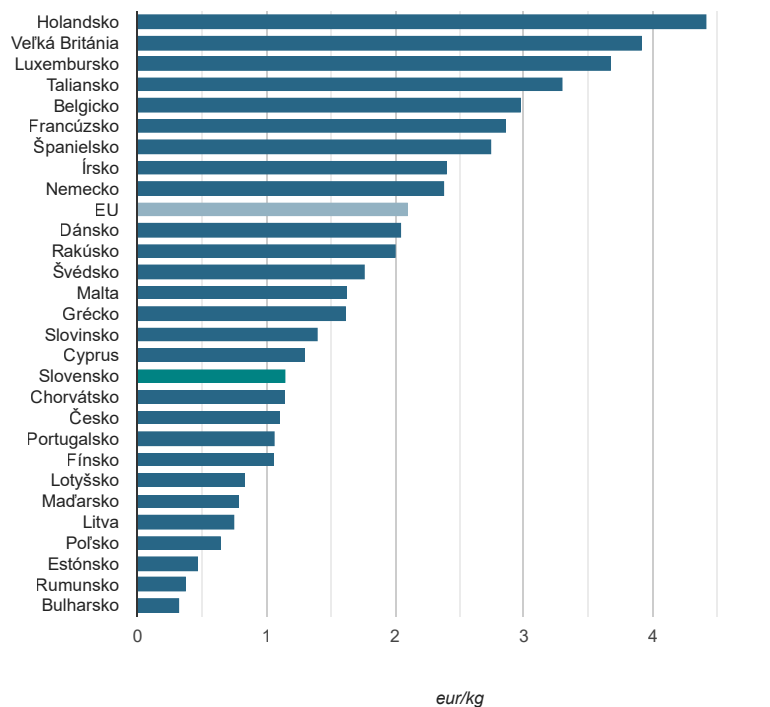
Graf 098 I Vývoj produktivity zdrojov

Zdroj: Eurostat

Poznámka: produktivita zdrojov (meraná ako HDP s.c.2010 k DMC)

Graf 099 I Medzinárodné porovnanie produktivity zdrojov (2018)

Zdroj: Eurostat

ODPADY

Vznik a nakladanie s odpadmi

Celkový vznik a nakladanie s odpadmi

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie. Pre dosiahnutie stanovených cieľov bude nevyhnuté zásadnejšie presadzovanie a dodržiavanie záväznej hierarchie odpadového hospodárstva za účelom zvýšenia recyklácie odpadov predovšetkým pre oblasť komunálnych odpadov a stavebných

odpadov a odpadov z demolácií v súlade s požiadavkami rámcovej smernice 2008/98/ES o odpade. Veľkou výzvou odpadového hospodárstva v SR je zastaviť nárast vzniku odpadov a hlavne znížiť vysoký podiel skládkovania odpadov. V SR vzniklo v roku 2019 spolu **12 407 669 ton** odpadov. V porovnaní s rokom 2018 predstavuje medziročný pokles celkového vzniku odpadov v roku 2019 0,5 %. K poklesu došlo v kategóriách ostatný aj nebezpečný odpad.

Tabuľka 038 I Bilancia vzniku odpadov (2019) (tis.t)

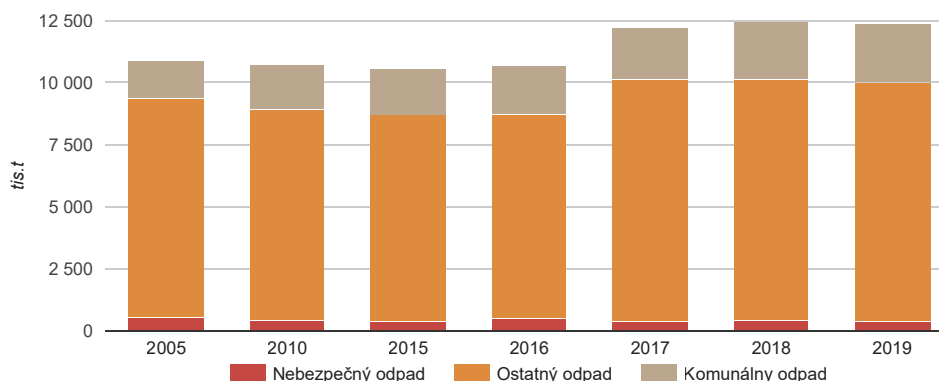
Kategória odpadu	Množstvo
Nebezpečný odpad (NO)	373
Ostatný odpad (O)	9 665
Komunálny odpad (KO)	2 370
Spolu	12 408

Zdroj: MŽP SR

Poznámky:

v KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje.

Graf 100 I Vývoj vzniku odpadov

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

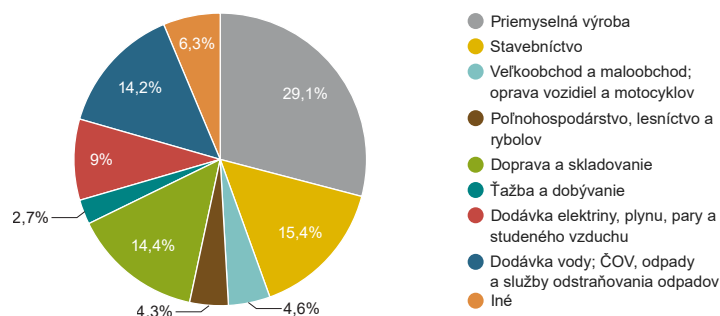
Poznámky:

v KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje

V produkcii odpadov podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE je najväčším producentom odpadov priemyselná výroba (hlavne ostatný odpad), ktorá sa na celkovej

produkcii odpadov podieľa 29,1 %, za ňou nasleduje stavebníctvo 15,4 % podielom.

Graf 101 I Vznik odpadov podľa NACE (2019)

Zdroj: MŽP SR

Dominantnou činnosťou zhodnotenia je s 28,8 % podielom z celkového množstva vzniknutých odpadov materiálové zhodnotenie. Aj naďalej ostáva problémom vysoký po-

diel skládkovania odpadov, až 23,1 % z celkového množstva vzniknutých odpadov.

Tabuľka 039 I Nakladanie s odpadmi vrátane KO (2019) (t)

Spôsob nakladania	
Skládkovanie	2 864 966
Spálenie bez energetického využitia	96 035
Iné zneškodnenie	354 825
Spálenie s energetickým využitím	442 776
Materiálové zhodnotenie (recyklácia)	3 570 770
Iné zhodnotenie	901 962
Iné nakladanie	4 176 335
Spolu	12 407 669

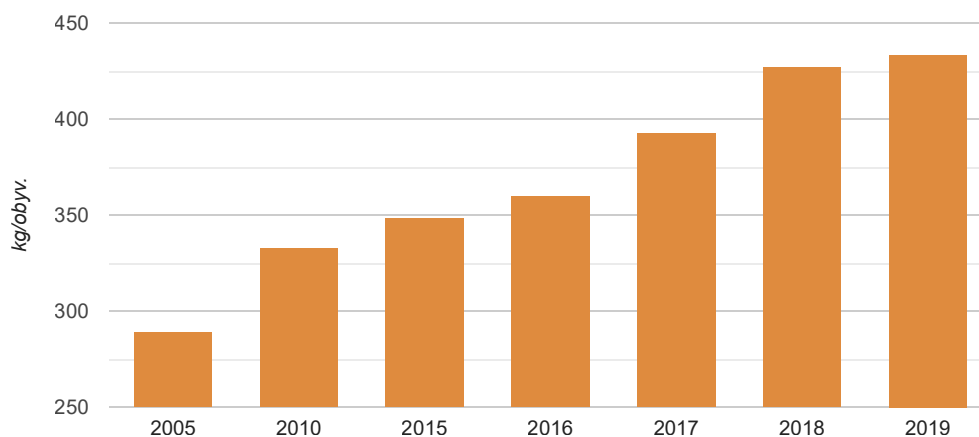
Zdroj: MŽP SR

Komunálny odpad

V roku 2019 vzniklo v SR **2 369 725 ton** komunálnych odpadov, čo predstavuje **434 kg KO na obyvateľa**. V porovnaní s rokom 2018 to predstavuje nárast o 7 kg KO na obyvateľa.

la. Produkcia komunálneho odpadu od roku 2005 vzrástla o 52,1 %. Medziročne došlo k nárastu komunálneho odpadu o 1,9 %.

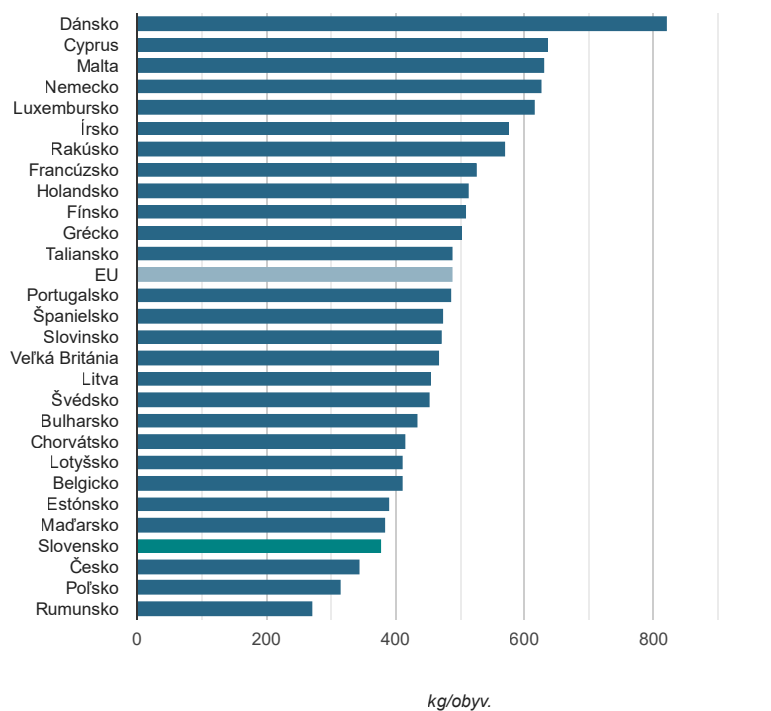
Graf 102 | Vývoj v množstve komunálnych odpadov na obyvateľa

Zdroj: ŠÚ SR

V celoeurópskom porovnaní patrí SR medzi krajiny s nižšou produkciou KO.

Graf 103 | Medzinárodné porovnanie vzniku komunálneho odpadu (2017)

Zdroj: Eurostat

Poznámka:

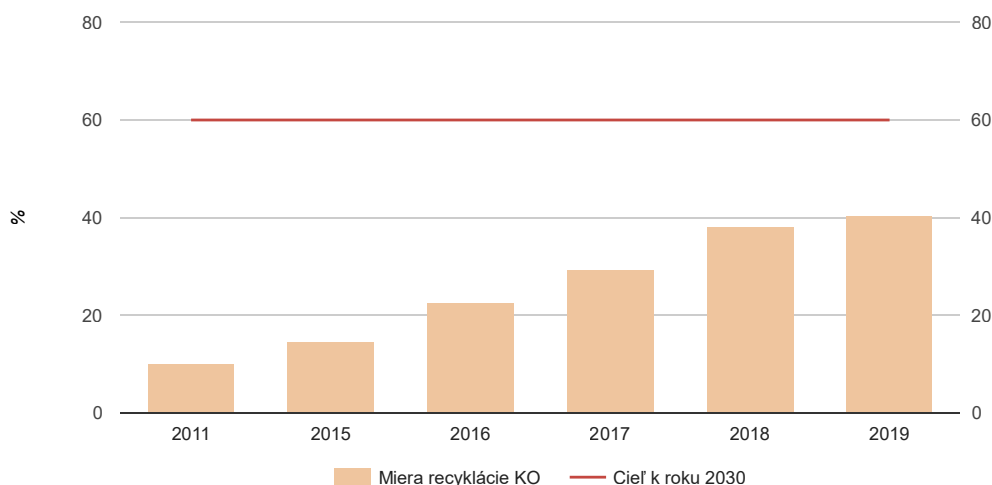
Údaje za KO sú bez drobného stavebného odpadu (DSO)

SMEROM K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU

Dominantnou činnosťou nakladania s KO bolo skládkovanie odpadov. Podiel skládkovaných komunálnych odpadov na celkovom nakladaní bol 50,6 %, čo predstavuje medziročný pokles o 3,2 %. **Recyklácia** komunálnych odpadov dosiahla v roku 2019 úroveň 40,3 %.

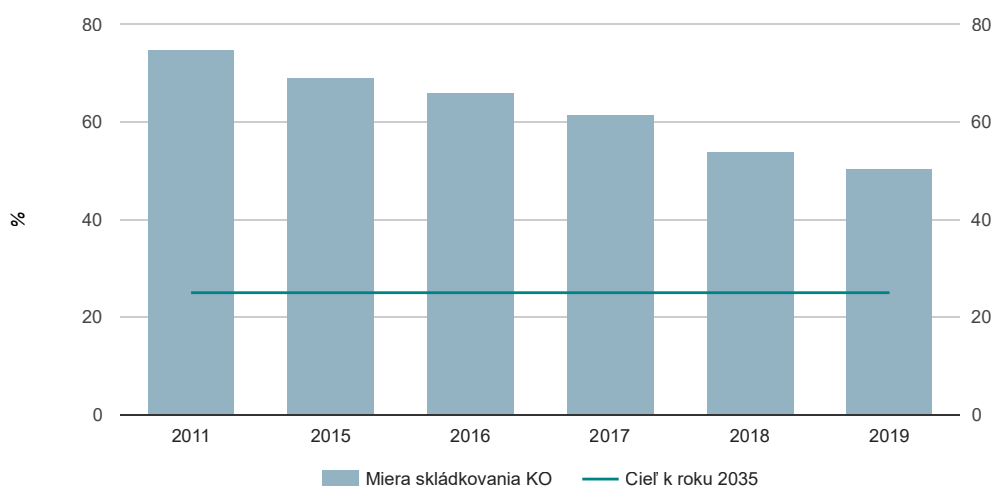
Cieľom **Envirostratégie 2030** je do roku 2030 zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 znížiť mieru jeho skládkovania na menej ako 25 %.

Graf 104 I Vývoj miery recyklácie komunálneho odpadu

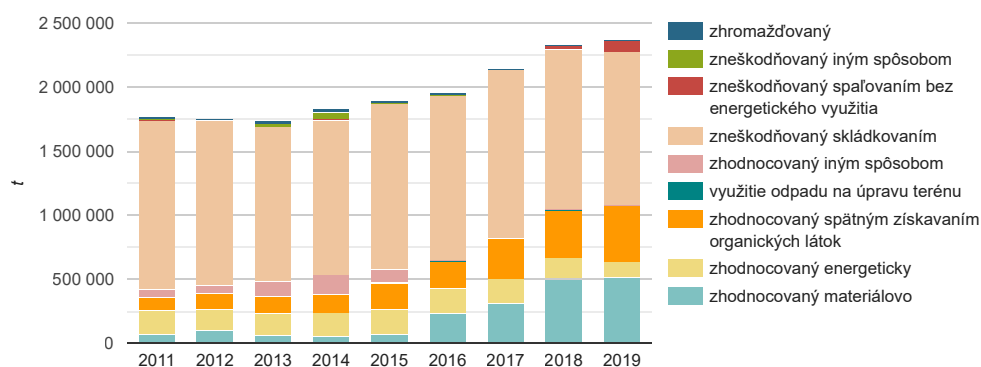
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 105 I Vývoj miery skládkovania komunálneho odpadu

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 106 I Vývoj množstva komunálneho odpadu podľa spôsobu nakladania

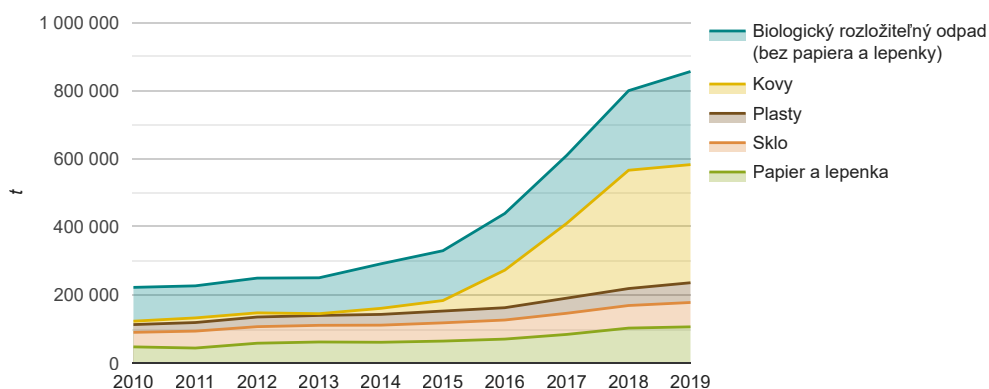
Zdroj: ŠÚ SR

V súčasnosti platí v SR povinnosť pre obec zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre **triedený zber „klasických zložiek“** KO, t. j. papier a lepenka, sklo, plasty a kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady (BRKO) okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. Triedený zber KO je hodnotený **ako nedostatočný** a v zmysle požiadaviek rámcovej smernice o odpade v súvislosti s cieľom dosiahnuť **úroveň recyklácie KO 50 %** je potrebné účinnosť zberu zvýšiť, pričom je potrebné zabezpečiť aj zber

biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, jedlého oleja a tukov, dreva, elektroodpadu, použitých batérií a akumulátorov, textilu a šatstva.

Z dlhodobého sledovania triedeného zberu KO možno pozorovať **mierne stúpajúci trend množstva vytriedených zložiek KO**, z hľadiska záväzkov SR v oblasti prípravy na opätovné použitie a recykláciu odpadu však bude potrebné triedený zber výraznejšie zintenzívniť.

Graf 107 I Vývoj triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Podobne ako pri ostatných triedených zložkách KO, bude potrebné efektivitu triedeného zberu komunálnych bioodpadov výrazne intenzifikovať za účelom dosiahnutia

cieľov v oblasti znižovania množstva bioodpadov (BRKO) zneškodňovaných skládkovaním.

Tabuľka 040 I Vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad (okrem papiera a lepenky) (2019) (t)

Kód odpadu	Odpad	Množstvo BRKO
200108	Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	4 156
200125	Jedlé oleje a tuky	425
200138	Drevo iné ako uvedené v 200137	20 097
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	247 673
200302	Odpad z trhovísk	985

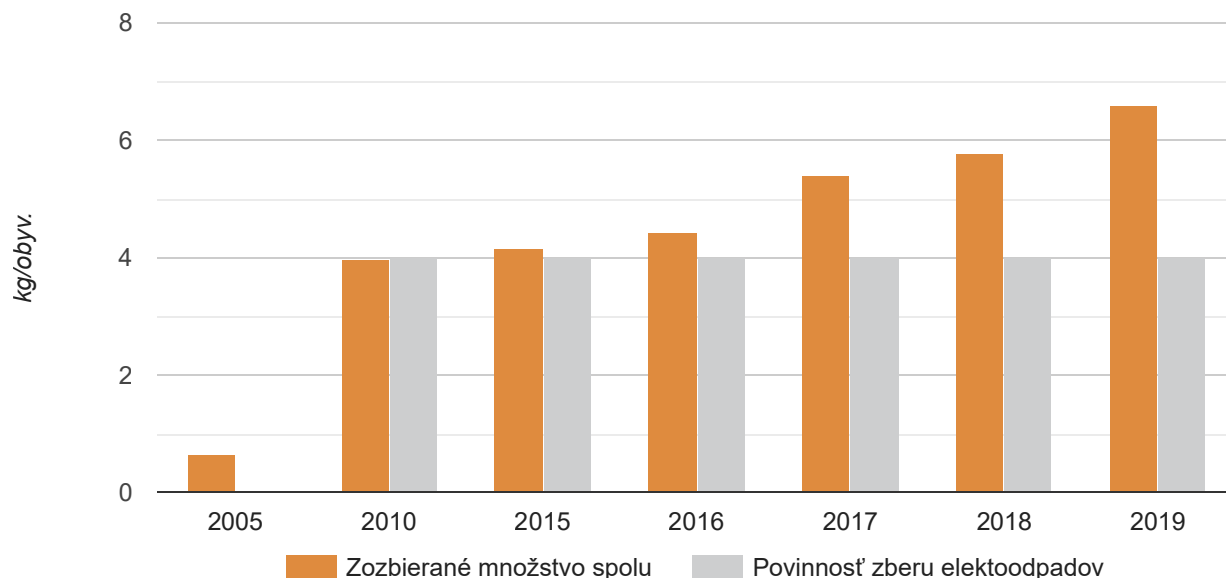
Zdroj: MŽP SR

Elektroodpady

Výrobcovia elektrozariadení majú povinnosť plniť limity zberu, zhodnocovania, resp. recyklácie a opätovného použitia elektroodpadu. Z pohľadu plnenia cieľov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ)

MŽP SR od roku 2016 sleduje a vyhodnocuje plnenie cieľa zberu ako minimálny hmotnostný podiel zberu z priemernej hmotnosti elektrozariadení uvedených na trh v SR v predchádzajúcich troch rokoch.

Graf 108 I Vývoj v zozbieranom množstve elektroodpadov z domácností

Zdroj: MŽP SR

Poznámka: Od roku 2010 stanovený cieľ plnenia zberu 4kg/obyv.

V roku 2019 bolo z domácností zozbieraných 36 230,987 ton elektroodpadov, čo predstavuje 6,6 kg/obyv.. Ciele pre zhodnocovanie a recykláciu elektroodpadov boli splnené

pre všetky jednotlivé kategórie elektroodpadov okrem odpadov zo svetelných zdrojov s obsahom ortuti.

Tabuľka 041 I Plnenie miery zhodnocovania a recyklačnej efektivity elektroodpadov (2019)

Kategória	Zhodnotenie (t)	Miera zhodnotenia (%)	Cieľ (%)	Recyklácia a príprava na opätovné použitie (t)	Z toho príprava na opätovné použitie (t)	Miera recyklácie (%)	Cieľ (%)
1 Zariadenia na tepelnú výmenu	5 491,244	90,23	85	5 450,774	0	89,57	80
2 Obrazovky, monitory	4 465,153	95,28	80	4 422,487	0	94,37	70
3 Svetelné zdroje	383,291	89,5	-	380,271	192,81	88,79	80
3a Svetelné zdroje s obsahom ortuti	243,783	72,88	-	243,754	133,806	72,87	80
4 Veľké zariadenia	14 766,221	91,24	85	14 693,611	144,619	90,79	80
4c Fotovoltické panely	24,622	88,57	85	24,622	0	88,57	80
5 Malé zariadenia	7 818,52	91,8	75	7 750,801	400,315	91	55
6 Malé IT a telekomunikačné zariadenia	2 686,677	92,55	75	2 676,718	0	92,21	55

Zdroj: MŽP SR

Staré vozidlá

V roku 2019 bolo na území SR spracovaných 52 722 kusov starých vozidiel, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2018

nárast o 34 %.

Tabuľka 042 I Celkové opätovné použitie častí starých vozidiel, zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel a recyklácia, počet spracovaných starých vozidiel a celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (2019)

Opätovné použitie (t)	Celková recyklácia (t)	Celkové zhodnocovanie (t)	Celkové opätovné použitie a recyklácia	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a recykláciu starých vozidiel*	Celkové opätovné použitie a zhodnocovanie	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel*
955,55	49 200,52	50 067,36	95,5 % (50 156,075 t)	85 %	97,1 % (51 022,913 t)	95 %
Počet kusov spracovaných starých vozidiel (ks)					52 722	
Celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (t)					52 541,50	

Zdroj: MŽP SR

* Limity činností k priemernej hmotnosti jedného vozidla sú od roku 2015 platné pre všetky vozidlá

Odpadové pneumatiky

V nakladaní s odpadovými pneumatikami prevláda dlhodobé materiálové zhodnocovanie. V roku 2019 dosiahla úroveň ich materiálového zhodnotenia 87,4 %, energeticky ich bolo zhodnotených 5,5 %. Skládkovanie odpadových pneumatík je podľa zákona o odpadoch zakázané (Pozn.: okrem pneumatík, ktoré sú použité ako konštrukčný materiál pri budovaní

skládky, pneumatík z bicyklov a pneumatík s väčším vonkajším priemerom ako 1400 mm). Cieľom pre odpadové pneumatiky je do roku 2020 dosiahnuť mieru materiálového zhodnocovania na úrovni 80 % s 15 % energetickým zhodnocovaním, čo sa v roku 2019 podarilo naplniť.

Obaly a odpady z obalov

Celkové množstvo odpadov z obalov narastá. Miera recyklácie narastla zo 45,21 % v roku 2005 na 66,60 % v roku 2018, čím sa plní cieľ recyklovať aspoň 65 % hmotnosti všetkých

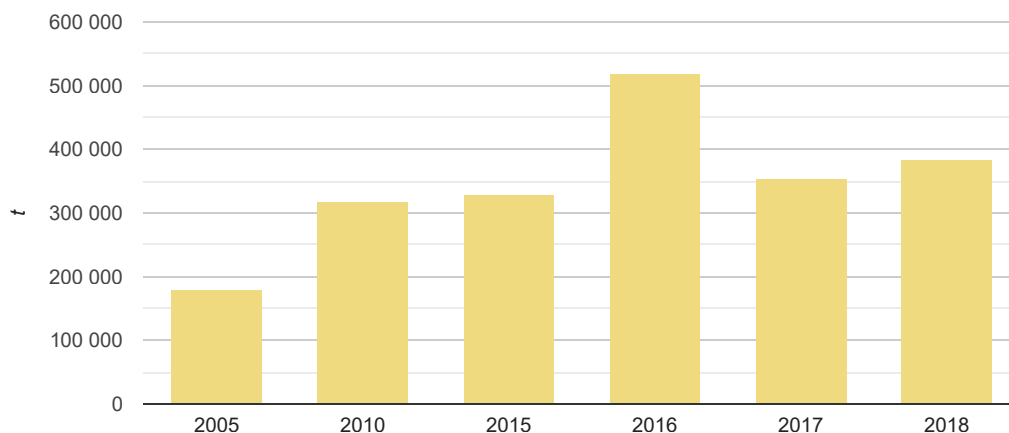
odpadov z obalov do roku 2025. V prípade konkrétnych materiálov sú minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 u väčšiny z nich plnené už v súčasnosti.

Tabuľka 043 I Vznik a nakladanie s odpadmi z obalov (2018)

Materiál	Množstvo (t)	Recyklácia (%)	Minimálny cieľ recyklácie do roku 2025 (%)	Zhodnocovanie (%)
Sklo	63 763,19	68,60	70	68,65
Plasty	79 232,50	51,41	50	60,06
Papier	177 943,54	76,73	75	77,04
Kovy	28 434,16	75,44	70 - železné kovy 50 - hliník	75,72
Drevo	34 960,35	53,37	25	55,75
Iné	396,81	23,82	-	65,22
Spolu	384 730,55	66,60		69,12

Zdroj: MŽP SR

Graf 109 I Vývoj vzniku odpadov z obalov

Zdroj: MŽP SR

Použité batérie a akumulátory

V roku 2019 bolo vyzbieraných 890,7 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje zberový podiel 52,61 %.

Tabuľka 044 I Zber použitých prenosných batérií a akumulátorov (2019)

	Vyzbierané množstvo (t)	Zberový podiel (%)
Použité prenosné batérie a akumulátory	890,7	52,61

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 045 I Recyklačná účinnosť pre použité batérie a akumulátory

Druh	2011 (%)	2012 (%)	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)	Cieľ (%)
Olovené	96	97	93	87	92	90,5	90,51	91,4	91,2	90
Ni-Cd	84	97	83	76	80	80,9	78,98	77,18	77,58	75
Ostatné	98	97	89	64	61	65,3	67,38	66	68,3	60

Zdroj: MŽP SR

CEZHRANIČNÁ PREPRAVA ODPADOV – DOVOZ, VÝVOZ A TRANZIT ODPADOV

V roku 2019 vydalo MŽP SR celkom 152 rozhodnutí na cezhraničnú prepravu odpadov, ktoré povoľovali cezhraničný pohyb odpadov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1013/2006/ES o preprave odpadu.

Tabuľka 046 I Prehľad platnosti a počtu rozhodnutí vydaných v roku 2019

Platnosť do roku	Dovoz	Spätný dovoz	Vývoz	Tranzit	Celkom
2019	5	1	7	8	21
2020	60		23	36	119
2021	1		4	2	7
2022			2	3	5
Spolu	66	1	36	49	152

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 047 I Celkové množstvá odpadov povolených na cezhraničný pohyb odpadov na základe povolení vydaných v roku 2019 v členení podľa jednotlivých krajín (t)

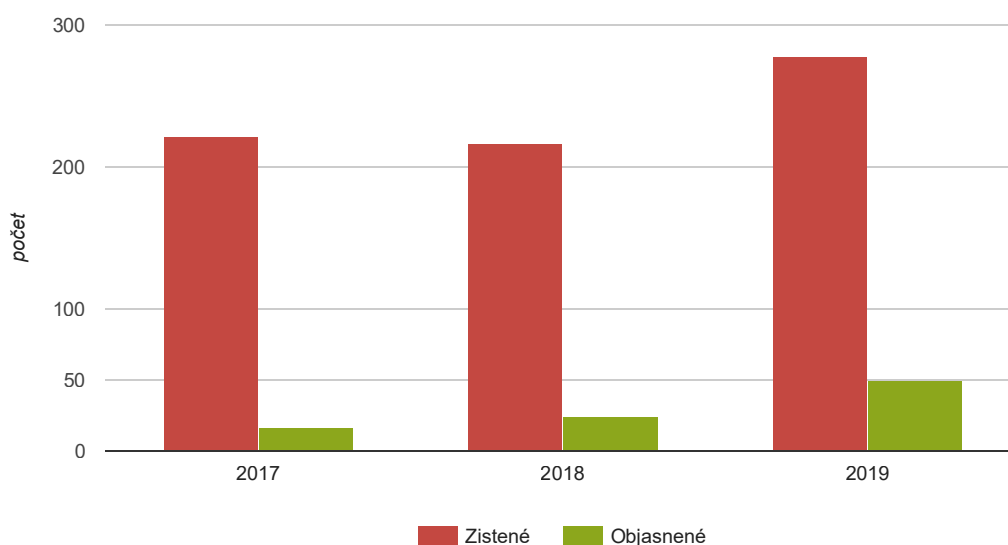
Krajina	Dovoz	Spätný dovoz	Vývoz
Belgicko	23 000		1 000
Bulharsko			1 800
Česká republika	24 320		15 011
Holandsko			144
Chorvátsko	2 000		
Maďarsko	48 100		200
Nemecko	15 145		2 316
Poľsko			1 000
Rakúsko	287 330		35 900
Rumunsko			3 500
Slovinsko	15 210	39 300	
Taliansko	134 110		
Švajčiarsko	5 000		40
Celkom	554 215	39 300	60 911

Zdroj: MŽP SR

ENVIRONMENTÁLNA KRIMINALITA – NEOPRÁVNENÉ NAKLADANIE S ODPADOM

Za oblasť neoprávneného nakladania s odpadom, bolo v roku 2019 zistených zločkami kriminálnej polície v rámci environmentálnej trestnej činnosti 277 prípadov s objasnenosťou 23 prípadov (8,3 %). Zároveň sa v roku 2019 dodatočne objasnilo

ďalších 26 trestných činov zistených v predchádzajúcom období (pred rokom 2019). Objasnenosť prípadov v porovnaní s rokom 2018 klesla o 2,8 % a v porovnaní s rokom 2017 stúpila o 1,1 %.

Graf 110 I Objasnené a zistené trestné činy v oblasti neoprávneného nakladania s odpadom

Zdroj: MV SR

Poznámky:

* údaj za rok 2019 obsahuje aj dodatočne objasnené prípady

ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov umožňuje **uplatniť environmentálne aspekty vo verejnom obstarávaní** vo všetkých štádiách verejného obstarávania, a to v rámci:

- podmienok účasti,
- technických požiadaviek pri opise predmetu zákazky,
- kritérií na vyhodnotenie ponúk a
- pri osobitných podmienkach na plnenie zmluvy.

Zelené verejné obstarávanie (Green Public Procurement - GPP) predstavuje osobitnú formu verejného obstarávania, v rámci ktorej verejné orgány integrujú environmentálne požiadavky do postupov verejného obstarávania za účelom nadobudnutia tovarov, služieb alebo stavebných prác so zníženým negatívnym vplyvom na životné prostredie v rámci celého životného cyklu.

V podmienkach SR je GPP považované za **dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky**, uplatňovaním ktorého možno dosiahnuť súčasne efektívne využívanie finančných zdrojov, ochranu ŽP, zdravia a tiež podporu obehového hospodárstva. V roku 2016 bol uznesením vlády SR č. 590 schválený v poradí tretí **Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2016 – 2020** (NAP GPP III). Strategickým cieľom NAP GPP III je dosiahnuť **do roku 2020**

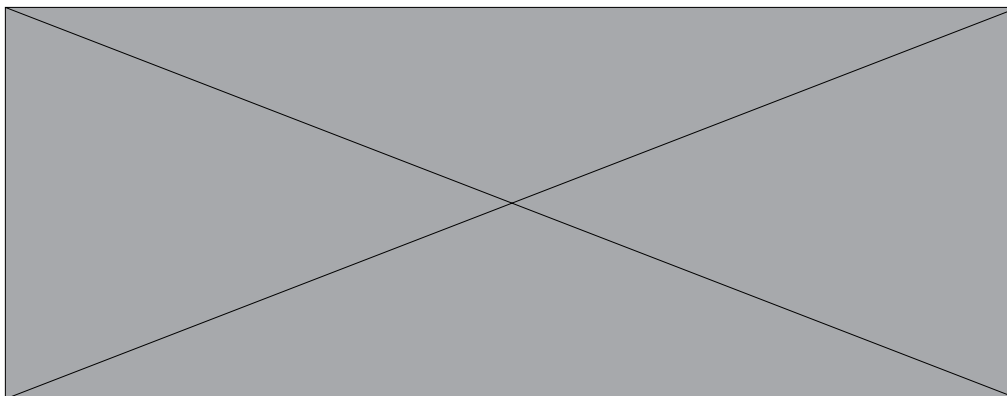
podiel 50 % zrealizovaných zelených zákaziek orgánmi štátnej správy z celkového objemu nimi uzatvorených zmlúv pre vybrané skupiny produktov. Podľa **Envirostratégie 2030** by mal tento podiel v roku 2030 dosiahnuť až **70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania**.

Sledovanie pokroku/vývoja GPP sa vykonáva každoročným monitorovaním, ktorým sa hodnotí úroveň uplatňovania GPP v SR na základe dvoch kvantitatívnych indikátorov, a to:

- Indikátor 1: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania **vo väzbe na počet zákaziek** (zmlúv, objednávok, nákupov) za kalendárny rok;
- Indikátor 2: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania **vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek** (zmlúv, objednávok, nákupov) za kalendárny rok.

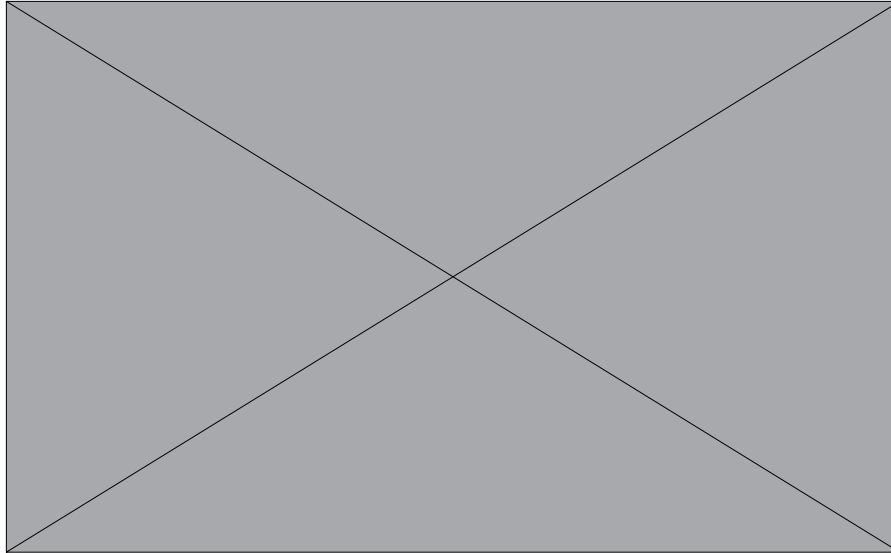
Za **rok 2019** sa v rámci monitorovania úrovne uplatňovania GPP v SR sledovali celkové počty a hodnoty **nadlimitných, podlimitných a zákaziek s nízkou hodnotou** v členení na tovary, služby a stavebné práce. Oslovených bolo 4 271 verejných inštitúcií (orgány štátnej správy a im podriadené organizácie, samosprávne kraje a nimi zriadené organizácie, mestá a obce), z ktorých sa do dotazníkového prieskumu zapojilo 835 subjektov (20 %). V roku 2019 v rámci Indikátora 1 bola dosiahnutá úroveň 0,31 % a indikátora 2 bola úroveň 10,92 %.

Graf 111 I Hodnoty indikátora 1 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2017 – 2019 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

Zdroj: SAŽP

Graf 112 I Hodnoty indikátora 2 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2017 – 2019 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

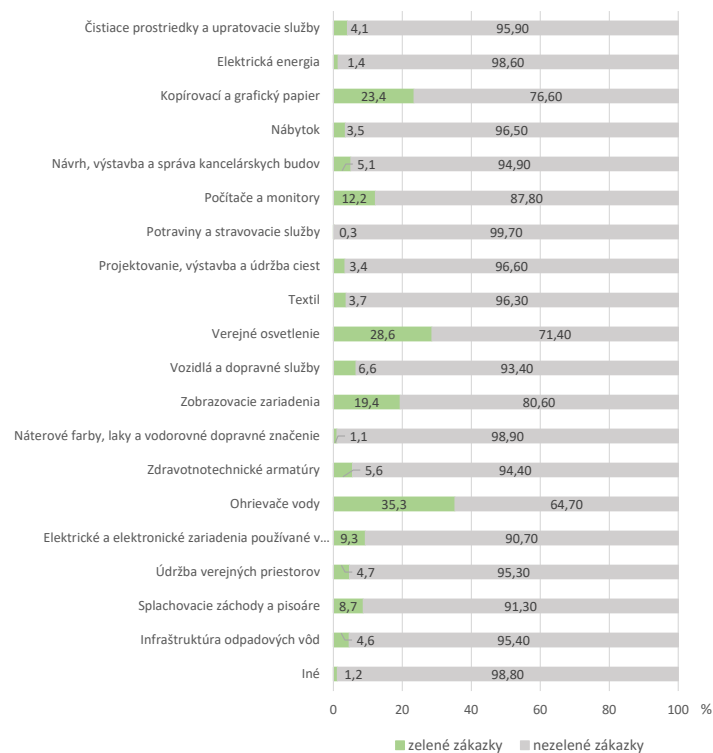
Zdroj: SAŽP

Na základe vývoja uplatňovania GPP je dôvodné predpokladať, že cieľ stanovený v NAP GPP III **sa nepodarí dosiahnuť**.

Úroveň uplatňovania zeleného verejného obstarávania v SR za rok 2019 sa hodnotila najmä v rámci obstarávania tovarov,

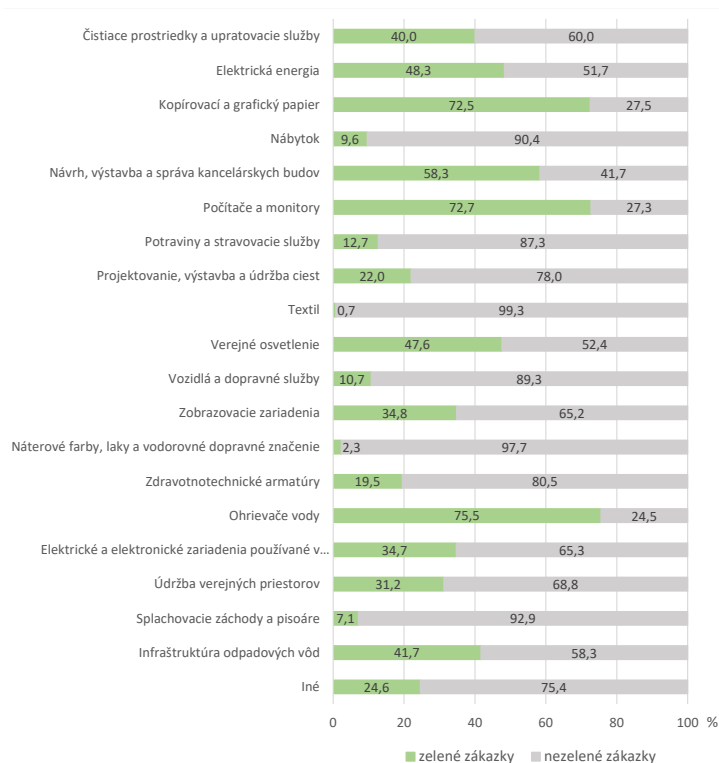
služieb a stavebných prác spadajúcich do **19 produktových skupín**, pre ktoré Európska komisia vytvorila a pravidelne aktualizuje tzv. environmentálne charakteristiky, ktoré je možné priamo využiť v súťažných podkladoch verejného obstarávania.

Graf 113 I Percentuálne vyjadrenie počtu zelených a nezelených zákaziek v produktových skupinách v rámci subjektov zúčastnených na monitorovaní v roku 2019 v nadväznosti na indikátor 1

Zdroj: SAŽP

Graf 114 I Percentuálne vyjadrenie hodnoty zelených a nezelených zákaziek v produktových skupinách v rámci subjektov zúčastnených na monitorovaní v roku 2019 v nadväznosti na indikátor 2

Zdroj: SAŽP

ENVIRONMENTÁLNE OZNAČOVANIE PRODUKTOV

Environmentálne označovanie produktov sa v SR realizuje od roku 1997, kedy bol vyhlásený Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov (NPEHOV). Prostredníctvom národnej schémy environmentálneho označovania MŽP SR udeľuje výrobkom a službám, ktoré splnili prísne environmentálne kritériá, národnú environmentálnu značku „**Environmentálne vhodný produkt**“ (EVP). Od roku 2002 podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej značky upravuje zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov. Národné environmentálne kritériá pre určené skupiny

produktov sú vydávané ako osobitné podmienky formou oznámení MŽP SR a uverejňované vo Vestníkoch MŽP SR. Celkovo od roku 1997 boli vytvorené národné environmentálne kritériá na **40 skupín produktov**. V roku 2019 boli platné osobitné podmienky pre 16 skupín produktov.

V SR bolo celkovo **od roku 1997** posúdených a ocenených značkou „Environmentálne vhodný produkt“ **269 produktov**. **V roku 2019** dochádza k nárastu, kedy bola udelená národná značka EVP **17 novým produktom**.

Tabuľka 048 I Prehľad celkového počtu produktov s právom používať národnú environmentálnu značku „Environmentálne vhodný produkt (EVP)“ v jednotlivých rokoch

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet produktov	148	147	146	117	130	105	105	49	43	43	60

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 049 I Produkty, ktoré mali právo používať značku „Environmentálne vhodný produkt (EVP)“ v roku 2019**Držiteľ značky/Názov produktu****Johan ENVIRO, s. r. o., Bratislava**

Univerzálne sorpčné materiály z netkanej textílie: E1000, E1000 EKO BG, E348U, E348U EKO, E1500, E1500 EKO BG, E1500S, E1500S EKO BG, EM36, EM36 EKO, GL 150, GL 150 EKO

Hydrofóbné sorpčné materiály z netkanej textílie: E150M, E150M EKO, E150SM, E150SM EKO, E100M, E100M EKO, E810, E810 EKO, E10P, E10P EKO, E348P, E348P EKO, E25, E25 EKO, Spagettex, Spagettex EKO

Považská cementáreň, a. s., Ladce

Cementy: CEM I 42,5 N Chromatmin, CEM I 42,5 N, CEM I 42,5 R, CEM I 52,5 R, CEM II/A-LL 42,5 R, CEM II/B-S 32,5 R Chromatmin, CEM II/B-S 32,5 R, CEM II/B-M (S-L) 32,5 R, CEM II/B-M (S-L) 32,5 R Chromatmin, CEM II/B-S 42,5 N, CEM III/A 32,5 N, CEM III/A 32,5 N Chromatmin, CEM III/B 32,5 N, CEM III/B 32,5 N-SR, CEM II A-S 42,5 R, CEM II A-S 42,5 R Chromatmin*

CRH (Slovensko), a. s., Rohožník (závod Turňa nad Bodvou)

Cementy: CEM I 52,5 R*, CEM I 42,5 R*, CEM II/A-S 42,5 R*, CEM II/A-S 42,5 N*, CEM II/B-S 42,5 N*, CEM III/A 32,5 R*, CEM III/B 32,5 N - LH/SR*, CEM III/A 32,5 N*, EXTRACEM*, MULTICEM+ PLUS*, FLEXICEM*

Maccaferri Manufacturing Europe, s. r. o., Senica

Gabióny*, Reno Matrace*, Terramesh systém*, Green Terramesh*
Terramesh Mineral*

Poznámky:

* produkty, ktorým bola udelená značka EVP v roku 2019. Ostatným produktom uvedeným v tabuľke bola udelená značka EVP v predchádzajúcich rokoch a platí po dobu troch rokov od dňa uzatvorenia licenčnej zmluvy medzi držiteľom a MŽP SR.

Zdroj: register EVP

Vstupom SR do EÚ v roku 2004 vznikla pre žiadateľov možnosť získať na produkty európsku environmentálnu značku „Environmentálnu značku EÚ“ (EU Ecolabel), ktorá bola do roku 2010 známa pod názvom „Európsky kvet“. V rámci Európy bolo ocenených Environmentálnou značkou Európskej

únie 70 692 produktov v 24 rôznych skupinách produktov (stav k marcu 2020).

Klesajúci trend v počte produktov s právom používať Environmentálnu značku EÚ v SR pokračuje aj v roku 2019, kedy celkový počet produktov **klesol na 6**.

Tabuľka 050 I Vývoj počtu produktov s právom používať Environmentálnu značku EÚ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet produktov	1	5	5	3	3	9	9	131	129	8	8	6

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 051 I Produkty, ktoré mali právo používať Environmentálnu značku EÚ (produkty posúdené a ocenené v SR) v roku 2019

Držiteľ značky/ Názov produktu
SHP Harmanec, a. s., Harmanec Toaletný papier recyklovaný s belosťou od 76 % ISO
SLOVENSKÁ GRAFIA, a. s., Bratislava Výrobky z potlačeného papiera: 1. Reklamné materiály a spravodajské letáky 2. Periodiká 3. Katalógy 4. Letáky 5. Brožúry

Poznámky:

Produktom uvedeným v tabuľke bola udelená značka EÚ v predchádzajúcich rokoch a platí určené obdobie (cca 4 a viac rokov), ktoré začína dňom uzatvorenia licenčnej zmluvy medzi držiteľom a MŽP SR.

Zdroj: Register Ecolabel

SCHÉMA SPOLOČENSTVA PRE ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

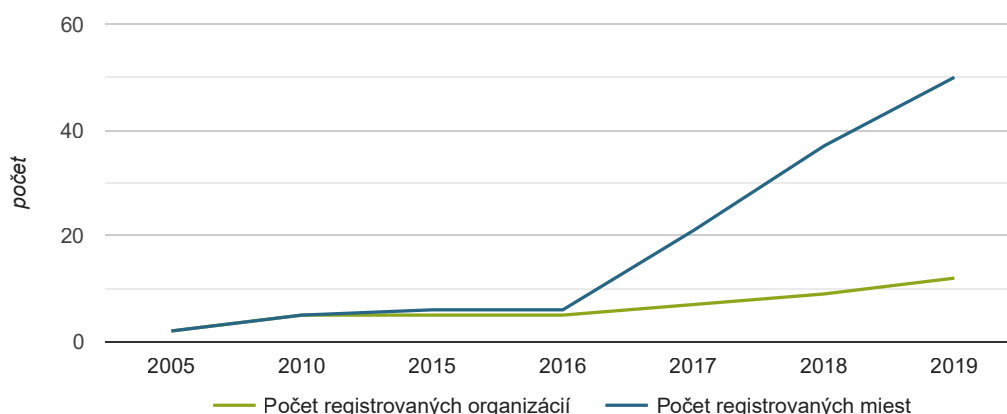
Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je dobrovoľným nástrojom pre organizácie, ktoré chcú zhodnocovať a zlepšovať svoje environmentálne správanie. Zavedením schémy EMAS organizácie deklarujú súlad s právnymi predpismi v životnom prostredí, miestnu zodpovednosť, aktívne zapojenie zamestnancov, spoľahlivosť a dôveryhodnosť uverejnených informácií o životnom prostredí.

Podmienky pre účasť organizácií v EMAS stanovuje nariadenie EP a Rady (ES) č. 1221/2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne mana-

žérstvo a auditu a nariadenia č. 1505/2017 a č. 2026/2018, ktoré revidujú prílohy I - IV nariadenia č. 1221/2009. Na národnej úrovni stanovuje podmienky v schéme EMAS zákon č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K 31. decembru 2019 je v národnom registri EMAS zapísaných **10 organizácií s 47 miestami** a 2 organizácie pod združenou registráciou EÚ s 3 miestami v SR.

Graf 115 I Vývoj registrácie v schéme EMAS: Počet registrovaných organizácií a ich miest v schéme EMAS

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 052 I Zoznam spoločností a ich sektorové pôsobenie pod registráciou EMAS k 31.12.2019

SEWA, a. s.,	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
ŽOS-EKO, s. r. o.,	SEKCIA E–DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPA- DY A SLUŽBY ODSTRANOVANIA ODPADOV
EUROVIA SK, a. s.,	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA N – ADMINISTRATÍVNE A PODPORNÉ SLUŽBY
PROSPECT, spol. s r. o.,	SEKCIA E–DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPA- DY A SLUŽBY ODSTRANOVANIA ODPADOV SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV
STRABAG, s. r. o.,	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Váhostav – SK, a. s.,	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
PORR, s. r. o.,	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Skanska SK, a. s.,	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
CED Consulting, s. r. o.,	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
AVA – stav, s. r. o.	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Združená registrácia v rámci EÚ	
Schaeffler Kysuce, s. r. o., Schaeffler Skalica, s. r. o.,	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA
Wiegel Sereď žiarové zinkovanie, s. r. o.	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA

Zdroj: register EMAS